

SAMOUPRAVA

Glasiló Županske zveze v Ljubljani

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Letna naročnina znaša za občine . . . . Din 100.—,
za vse ostale . . . . . Din 40.—.

Uredništvo in uprava se nahajata v prostorih Županske
zveze v Ljubljani, mestno načelstvo.
Rokopisi se ne vračajo. Telefon štev. 30-22.

LETO II.

LJUBLJANA, DNE 1. APRILA 1934.

ŠTEV. 7.

VSEBINA: Leopold Grošelj, konc. pripr.: Prometni davek in izplačevanje računov pri samoupravnih blagajnah. —
Dr. V. K.: O sorodstvu in svaštvu. — Vprašanja in odgovori. — Iz Županske zveze. — Rzsodba uprav-
nega sodišča.

Leopold Grošelj, konceptni pripr.

Prometni davek in izplačevanje računov pri samoupravnih blagajnah

Tarifa skupnega prometnega davka pa je bila mnogo-
krat zelo izpremenjena, tako da je danes njena upo-
raba v prvotni obliki deloma nedopustna. V lažjo orien-
tacijo likvidatorjem pri samoupravnih blagajnah sem
zbral iz tarife vse one predmete, kjer po današnjem
stanju veljajočih določb prihaja v poštev še vedno po-
biranje 2% splošnega prometnega davka.

- T. 1 (zaporedna številka tarife) — vsake vrste pšenica,
- T. 2 — pir in rž,
- T. 3 — oves,
- T. 4 — ječmen,
- T. 5 — koruza,
- T. 6 — vse druge neimenovane vrste žila,
- T. 9 — sočivje in povrtina, zelena in presna,
- T. 10 — sočivje, zrelo, v zrnu pa tudi v stročju,
- T. 11 — sočivje in povrtina, osušena ali na drug na-
čin prosto prirejena,
- T. 14 — gobe sveže ali suhe,
- T. 15 — grozdje sveže,
- T. 16 — grozdje suho,
- T. 17/18 — orehi, jabolka, hruške, kutine, marelice,
višnje, črešnje, slive itd. — suhe ali sveže,
- T. 19/20 — ostalo neimenovano sadje suho ali sveže,
- T. 24 — lešniki,
- T. 25 — limone, pomaranče, citronati,
- T. 26 — granalna jabolka in banane,
- T. 27 — mandeljni in koščice marelic, breskev in sliv,
- T. 28 — smokve sveže ali suhe,
- T. 29 — olive,
- T. 30 — pinjole, kokosovi in drugi eksolični orehi za
jed itd.,
- T. 38 — začimbe v zrnu, v lupinah, oluščene ali zdrob-
ljene,
- T. 41 — janež, komin, korijander in ostalo semenje za
jed in začimbo, sveže ali suho,
- T. 42 — vse ostalo semenje,
- T. 43 — cvellice za okras ali nakit, nargane, razevele
ali v popju; listje in vejice s cvellicami in
plodovi,
- T. 44 — palmove vejice in palmovo listje, morski mah,
trave in veje — vse to le za okras,
- T. 45 — rastline za presajanje in gojenje s korenino
in prstjo ali brez njih,
- T. 46 — živalska krma zelena ali suha, kakor: seno,
slama, pleve, krmska pesa itd.,
- T. 49 — lufa, morsko zelje in druge alge; ličje, trska,
palmovi suhi listi itd.,
- T. 51 — rastline, rastlinski plodi, cvetovi, brsljiči, listje,
korenike, semenje in ostali rastlinski deli za
industrijo in obrt, drugje neimenovani,
- T. 52 — rastline, rastlinski plodi, cvetovi, brstiči, kore-
nike, listje, semenje in ostali rastlinski plodi
za zdravilstvo in za izdelovanje praškov za
mrčes, drugje neimenovani,

- T. 55 — rastlinski vosek vsake vrste (japonski, cerezin
ild.), tudi ulit, toda nepredelan,
- T. 56 — konji in kobile,
- T. 57 — mezgi, osli in njih žrebeta,
- T. 62 — perutnina, čebele v panjih, tudi z medom in
saljem,
- T. 63 a — meso perutnine,
- T. 67 — mleko sveže ali kislo, smetana,
- T. 68 — jajca domače ali divje perutnine,
- T. 69 — med,
- T. 70 — čebelni vosek čist ali pomešan z drugimi ži-
valskimi snovmi, nepredelan, tudi ulit,
- T. 72 — gosja mast,
- T. 74 — masl in olje iz kosli, koslnega olja in ostale
umelne tolšče za mazanje kož,
- T. 75 — ribja mast (kilova, delfinova in druge), ribje
olje, neprečiščeno in prečiščeno,
- T. 79 — živalsko perje za posteljo, očiščeno, ostalo,
tudi pličje glave in perli, cele plice, vse to
nepredelano ali pripravljeno, kolikor treba,
da se očuva moljev in gnilobe,
- T. 81 — biseri in korale, surove,
- T. 83 — pličji kljuni, lupine školjk in polžev, želvovina,
- T. 85 — slonova in ribja kost in ostale neimenovane
živalske snovi za rezlanje, surove,
- T. 87 — ribji mehurji,
- T. 88 — gobe surove,
- T. 90 — bobrovina, ambra, bizam itd.,
- T. 91 — odpadki rib,
- T. 92 — ikra in mresl, jajca sviloprejke itd.,
- T. 97 — morske in vse druge školjke, morski raki in
morske želve, kakor tudi vse druge želve;
sveže, skuhane, ali nasoljene z lupino,
- T. 98 — raki iz sladkih voda in polži, sveži in skuhani,
- T. 99 — vse ostale žive živali ali živalski proizvodi, ki
niso drugje imenovani,
- T. 100 — drva za kurjavo,
- T. 113 — kafran iz lesa brez razlike,
- T. 134 — sadno in vinsko žganje,
- T. 137 — vino,
- T. 139 — mošl vkuhan s sladkorjem ali brez njega itd.,
- T. 141 — vino in mošl iz ostalega sadja in jagod; druge
zavrete pijače iz rastlinskih sokov in plodov
i. t. d.,
- T. 146 — kis od vina in ostalega sadja,
- T. 156 — ostanki pri precejanju sadja in plodov za jed,
- T. 167 — konzervirano mleko v tablicah, prahu ali zgo-
ščeno itd.,
- T. 168 — mlečni proizvodi,
- T. 180 — zemlja: glina in ilovica vseh vrst, tudi pome-
šana s porcelansko zemljo, kaolin, lapor, ša-
moš in malta,
- T. 181 — gramoz in pesek,
- T. 182 — kamen vsake vrste, razen izrecno imenovane-
ga, lomljen, neobtesan,

- T. 183 — apnec za izdelovanje apna,
 T. 184 — infuzorska zemlja,
 T. 185 — plovec, smirek, dunajsko apno itd. — surovo,
 T. 186 — plovec, smirek, dunajsko apno itd. — zdrobljeno, zmleto,
 T. 190 — malec, surov,
 T. 197 — azbest, amijant in krizolit, surov tudi zmlet itd.,
 T. 198 — skrilavec v kosih,
 T. 199 — morska pena,
 T. 200 — lava, porozna ali zgoščena v naravnem stanju, neobdelana,
 T. 201 — dragi in poldragi kamenji v naravnem stanju, neobdelani,
 T. 202 — zemlje in ostale rudninske snovi, ki niso izrecno imenovane drugje, surove, žgane, zmlete,
 T. 223 — čebelni vosek,
 T. 225 — ostanki in odpadki pri izdelovanju čebelnega voska,
 T. 460 — peresa, tudi glave, deli in cele plice za okras.
 T. 531 — celoluid in njemu podobne snovi itd.,
 T. 532 — izdelki docela ali deloma iz celoluida in njemu podobnih snovi itd., razen filmov za bioskope,
 T. 534 — kiparska in livarska dela iz škroba, basorina i. t. d.,
 T. 535 — blago iz plastičnega in plinovega oglja,
 T. 551 — vrelena, cevke, brda in zobci za brda itd.,
 T. 592 — skrilavec in sluda,
 T. 599 — kiparska dela iz kamnov vsake vrste itd.,
 T. 607 — jantar in gagač, tudi imitacije iz obeh predmetov, morska pena itd.,
 T. 608 — izdelki iz jantarja in gagača in njih imitacij, iz morske pene in njene imitacije itd., zlato, platina in srebro, palice, plošče in šibike zlata, platine in srebra,
 T. 641 — lističi in prah iz zlata, srebra in platine,
 T. 642 — preja iz dragih kovin neglede na ovito tekstilno lvarino,
 T. 643 — tkanine, trakovi, pozamentarije in drugi izdelki iz preje ali žice dragih kovin; bleščice,
 T. 644 — izdelki iz zlata in platine, posebej neimenovani,
 T. 645 — izdelki, posebej neimenovani iz srebra, tudi pozlačeni,
 T. 646 — izdelki iz platine za znanstveno in tehnično uporabo.

Kadarkoli se vrši pri samoupravnih blagajnah izplačilo za dobavo naštetih predmetov, je treba odtegniti tudi 2% splošni prometni davek. Pri nabavi ostalih ca. 700 najrazličnejših predmetov, ki so še naštetih v že imenovani tarifi, pa ne pride več v poštev pobiranje splošnega prometnega davka, kajti za večino vseh teh predmetov je bil že plačan enkratni skupni prometni davek bodisi po tvorničarju, bodisi ob uvozu v našo državo.

Ze uvodoma smo ugotovili, da se nanaša zakon o skupnem davku na poslovni promet le na promet, trgova-

vino s premičninami, ne nanaša pa se na storitve, n. pr. delo obrtnikov, zdravnikov itd. Povdariti smo tudi že, da velja v pogledu vseh teh storitev stari zakon o splošnem prometnem davku. Vsled tega je treba, kadar se za tako delo izplačuje kako odškodnino pri samoupravnih blagajnah, pobrali tudi 2% splošni prometni davek. **Izjemoma pa ureja tudi zakon o skupnem prometnem davku razne storitve in sicer čisto po svoje.** Govorili nam je o tako zvanem kombiniranem skupnem davku. Pri gotovih ločno označenih predmetih je s plačilom v tarifi določenega skupnega davka obsežen ne samo ves nadaljni promet in trgovina s tem blagom, temveč tudi vsako obrtno, industrijsko predelovanje tega blaga. V teh primerih je torej s plačilom enkratnega skupnega prometnega davka prost vsakega splošnega prometnega davka tudi obrtnik v pogledu vseh svojih storitev. Kjer torej novi zakon o skupnem davku na poslovni promet predvideva ta kombinirani skupni prometni davek, tam je torej spremenjen stari zakon o splošnem prometnem davku tudi v pogledu storitev, kajti pri odškodninah za take storitve ni več odtegnili 2% splošnega prometnega davka. Kombinirani skupni prometni davek je predviden n. pr. pri sledečih številkah davčne tarife: 106 (les, razrezan na žagi), 321 (mineralne barve), 178 (tkanine), 480 (kože) in 624 (stekla). Vsled tega ni s plačilom kombiniranega skupnega davka prosta le vsa nadaljna trgovina z lesom, barvami, tkaninami, kožami in steklom, ampak tudi odškodnina za storitve obrtnikov s tem blagom. **Tako se ne sme pri samoupravnih blagajnah pobirati splošnega prometnega davka od odškodnin za storitve mizarjev, tesarjev, kolarjev (t. p. 106), slikarjev, pleskarjev, lakirarjev in podobno (t. p. 321), krojačev, šivilj (t. p. 378), čevljarjev, sedlarjev, torbarjev in podobno (t. p. 480) in steklorezcev (t. p. 624).**

Vzemimo praktičen primer: Občina naroči pleskarju, da prepleška sobe v občinski hiši. Obrtnik bo izstavil račun za Din 3000— in občinski blagajnik bi moral, upoštevajoč določbe starega zakona o splošnem prometnem davku, ki velja v prvi vrsti za razne storitve, odtegniti od Din 3000— 2% splošni prometni davek. Ker pa novi zakon o skupnem prometnem davku določa za mineralne barve kombinirani skupni prometni davek, kjer so upoštevane tudi storitve pleskarjev, se temu pleskarju ne sme odtegniti nikakega prometnega davka.

S tem je jasno prikazano, v koliko tudi zakon o skupnem davku na poslovni promet zadeva in regulira storitve, kar sicer urejuje le zakon o splošnem prometnem davku. **Sklep: V kolikor torej niso razne storitve po zakonu o skupnem davku na poslovni promet oproščene vsakega prometnega davka, je treba še vedno po sicer veljavnih določbah zakona o davku na poslovni promet iz leta 1922 pobirati 2% splošni prometni davek.** Tako morajo plačevali ta davek še vedno n. pr. ključavničarji, kleparji, knjigovezi, stavbeni podjetniki, pa tudi zdravniki, advokati, notarji, aranžerji itd.

(Konec prihodnjic)

Dr. V. K.

O sorodstvu in svaštvu.

Zakon o občinah ima par določil, ki se nanašajo na sorodstvo in svaštvo. Tako določa § 28., t. 8., da občinski odborniki ne morejo biti »listi, ki so s predsednikom ali člani uprave v krvnem sorodstvu do vštetelega četrtega kolena ali v svaštvu do vštetelega drugega kolena.« Dalje določa § 70.: »Predsednik in člani uprave ne smejo biti med seboj krvni sorodniki do vštetelega četrtega kolena ali v svaštvu do vštetelega drugega kolena. Ako obstoji ali nastopi tako sorodstvo, odpade oni, ki je nižji v vrsti na listi.« Te odredbe je treba upoštevati pri sestavi kandidatskih list za redne občinske volitve, ki se ponavljajo vsaka tri leta, kakor tudi za izredne občinske volitve, ki jih predpisuje zakon o občinah n. pr. v § 9., če se izpremeni obseg občin, v § 48., če se iz-

praznijo mesta prvih treh kandidalov najmočnejše liste ali če se skrči odbor na tretjino, itd.

Tudi v uredbi o občinskih uslužbencih (»Službeni list« z dne 17. marca 1934., št. 184/22) je določilo glede sorodstva in svaštva. Člen 33. te uredbe se glasi: »Sorodniki v premi vrsti ali v postranski vrsti do vštetelega tretjega kolena, mož in žena in osebe, ki so si v svaštvu do vštetelega drugega kolena, ne morejo biti aktivni uslužbenci iste občine. Prav tako ne smejo biti uslužbenci ob postavitvi v kakem sorodstvu ali svaštvu s predsednikom občine.«

Radi pravilnega razumevanja gornjih določil hočemo danes na kratko opisati sorodstvena in svaštvena razmerja, kolikor nas tu zanimajo.

Kaj je sorodstvo? Sorodstvo je razmerje med osebami, ki izvirajo ali neposredno ali posredno iz skupne trelje osebe. Te osebe veže skupna kri. Zakon o občinah govori o »krvnem sorodstvu« ter torej ne dela razlike med zakonskim in nezakonskim sorodstvom. Prav tako tudi ne uredba o občinskih uslužbencih. Tudi nezakonski oče in nezakonski otrok sta v krvnem sorodstvu. Zbog tega veljajo tudi zanj navedena določila. Krvna skupnost obstoja prav tako tudi pri polbratih in polsestrah, ki imajo skupnega očeta ter različne matere ali obratno.

Od krvnega sorodstva je ločili duhovno in legalno (»meščansko«) sorodstvo. Duhovno sorodstvo ni krvno sorodstvo in radi tega tudi ni izključevalni razlog po § 28., t. 8. in § 70. zakona o občinah ter po čl. 33. uredbe o občinskih uslužbencih.

Duhovno sorodstvo sploh ni pojem našega pravnega, odnosno civilnega prava, temveč cerkvenega prava, ki nas pa tu ne zanima. Po katoliškem cerkvenem pravu je duhovno sorodstvo med krščenimi in krstiteljem, med krščenim in botrom ter med birmancem in botrom, po cerkvenem pravu pravoslavne cerkve pa n. pr. med kumom (botrom) kot duhovnim očetom in svojim kumčelom (krščencem). Obstoj takih razmerij ni zadržek po navedenih določilih zakona o občinah, odnosno uredbe o občinskih uslužbencih.

Legalno (»meščansko«) sorodstvo nastane s posvojitvijo (adopcijo). Prav tako kakor duhovno tudi meščansko sorodstvo ni krvno sorodstvo in ni ovira po uvodoma navedenih določilih.

Krvno sorodstvo tudi ni podano, če da zakonski mož nezakonskemu otroku svoje žene, kateremu ni on oče, svoje rodbinsko ime. Kakor bomo še videli, sta si nezakonski otrok in zakonski mož matere pač v svaštvu, ne pa v sorodu. (Nadaljevanje prihodnjic.)

Vprašanja in odgovori

24. Vprašanje: Naša občina je dobila od občinskega sodišča (suda) v Novem Sadu pravomočno in izvršeno razsodbo s predlogom, da na njeni podlagi izvede izvršbo proti obsojencu, ki stanuje na ozemlju naše občine. Prosimo pojasnila, ali je občina dolžna to storiti in na podlagi katerih predpisov?

Odgovor: Občina ni dolžna izvesti izvršbe! Na podstavi določbe § 105. al. 5 zakona o ureditvi rednih sodišč z dne 18. januarja 1929, Službene novine br. 20-X/40, ki je stopil v veljavo dne 25. januarja 1929 in s katero je bila uzakonjena izvršnost pokrajinskih izvršilnih naslovov na vsem državnem ozemlju, je za opravo navedene izvršbe pristojno sodišče zavezančevega domovališča. — Gč.

25. Vprašanje: V proračunu za leto 1933 občine K., ki je ukinjena, je bila določena pozicija Din 1500— kot podpora za gasilno društvo v O. Ta podpora se dosedaj ni še izplačala. Prosimo pojasnila, ali je občina dolžna to podporo izplačati in kaj naj društvo ukrene, da pride do podpore?

Odgovor: Člen 31. zakona o državnem računovodstvu pravi: »S proračunom se niti ne pridobivajo niti ne izgubljuje pravice.« To načelo je smiselno uporabljati tudi za občinske proračune. Do tem si Vaše društvo ni še pridobilo nikake pravice do izplačila podpore, ako tudi je v ta namen določena posebna postavka v občinskem proračunu. Občina ima na podlagi proračuna pač možnost, da Vam podporo nakaže, ne pa dolžnost. Če hočete priti do podpore, stopite do predsednika občine, ki Vam bo povedal, ali je mogoče izplačati podporo ali ne. Ako ne, bo gotovo navedel vzroke. Prisilili občino, da izplača podporo le radi tega, ker je znesek v ta namen vnešen v občinski proračun, ni mogoče, ako ni kakšnega drugega zakonskega predpisa, po katerem je občina obvezana plačilo izvršiti. — Gč.

26. Vprašanje: Ali morejo, oziroma smejo občine uvajati občinsko davščino na radio-aparate?

Odgovor: Ne! Člen 253. finančnega zakona za l. 1928/29 določa, da se na zasebne radio-aparate ne more uvajati nikaka druga taksa ali davščina, razen one, ki jo predpiše minister za promet sporazumno z ministrom za finance. Iz tega izvira, da občine ne morejo in ne smejo uvajati nikakih svojih davščin ali taks na zasebne radio-aparate. — Gč.

27. Vprašanje: Ali je upravičena naša nova občina R. n. P. porabiti za popravilo občinske ceste v Sl. prebitek od bivše občine J. v. — O., ki pa ni prišla v celoti v sestav naše občine? Interesentje pri tej cesti pa so večinoma posestniki iz onega dela bivše občine J. v. — O., ki je spojen z našo občino.

Odgovor: (Vprašanje ni jasno, zato je točen odgovor nemogoč.) Če leži omenjena cesta na ozemlju bivše občine

J. v. — O., morete prebitek porabiti za njeno popravilo, ako imate za to v občinskem proračunu primerno postavko. Sicer pa bivša občina J. v. — O. ni še zaključila svojega poslovanja kot gospodarska edinica, radi tega tudi ne morete danes še vedeti, ali bo ob likvidaciji kaj preostalo v blagajni, ker gospodarstvo vseh bivših občin se vodi do novega proračunskega leta po odobrenih občinskih proračunih za leto 1933, oziroma po dvanajstih letih proračunov za januar—februar—marec 1934. — Za morebitno prenašanje kreditov pa veljajo predpisi § 100. zakona o občinah. — Vaš namen je, če razumemo prav vprašanje, izrabiti denar bivše občine J. v. — O. za potrebe občine S., za katere pa nimate proračunske možnosti. Zato bi bil Vaš postopek brez osnove v zakonu, če to izvršite. — Gč.

28. Vprašanje: Tri bivše občine so imele v svojih proračunih za leto 1933 določene zneske za podporo društvom. Proračuni so bili potrjeni. Po spojitvi je predsednik nove občine odredil izplačilo navedenih podpor, občinski blagajnik pa ni izvršil izplačila, češ, da mora o tem še sklepati novi občinski odbor. Katero stališče je pravilno?

Odgovor: V formalnem oziru postopanje blagajnika ni pravilno. Blagajnik bi moral izvršiti nakazilo predsednika, ker njegova dolžnost je, da nakazila izvrši, če so sredstva na razpolago in če je kredit v proračunu.

V stvarnem oziru pa je zadeva sledeča: Točka 3. § 84. zakona o občinah določa med drugim: »predsednik odreja izdatke po proračunu, po sklepih občinske uprave in odbora.« Drugega zakon ne določa. Nastane vprašanje, kdaj more predsednik nakazovati le po proračunu, kdaj pa le na podlagi sklepa občinske uprave, oziroma občinskega odbora. Naše mnenje je sledeče: Ako gre za obvezne izdatke, to je take izdatke, ki niso odvisni od volje občine, temveč so predpisani občini po raznih zakonih, take izdatke lahko nakazuje predsednik sam, ko dospejo v plačilo. Taki izdatki so n. pr.: plače občinskim uslužbencem, prispevki za stvarne šolske potrebe, davki itd. Za neobvezne izdatke, to je take izdatke, ki jih občina more in sme imeti, ni pa primorana jih imeti, pa je potreben sklep občinske uprave, če gre za male vsote, ki ne vplivajo mnogo na stanje občinskih financ. N. pr. razne podpore društvom, revežem, nagrade itd. Če gre pa za večje zneske, ki odločilno vplivajo na občinske finance, pa je potreben sklep občinskega odbora. Načelo pa je, nakazati in izplačati se ne sme noben znesek, ki nima kritja v občinskem proračunu. — Gč.

29. Vprašanje: Kdo odloča, kdaj naj se kaka postavka izplača po občinskem proračunu?

Odgovor: Predsednik občine, občinska uprava in občinski odbor po predpisih točke 3. § 84. zakona o občinah. O tem govori odgovor pod številko 28. — Gč.

30. Vprašanje: Naša bivša občina G., ki je danes sestavni del spojene občine M., ima več parcel zemljišča, ki ga je dobila iz agrarne reforme od tukajšnje grajščine. Te parcele bi radi pridržali za vas G. (bivšo občino G.), tako da bi bila skupna last vaščanov. Parcele še niso plačane, ker od agrarne oblasti še ni bila določena odškodnina. Za prevzem tega zemljišča je bil ob koncu lanskega leta na neki občinski seji osnovan gospodarski odbor. Ta naj bi prevzel upravo zemljišča in skrbel za odplačevanje odškodnine. Prosimi smo za prenos zemljišča od občine M. na vas G. kr. bansko upravo, pa nismo še prejeli rešitve. Kaj naj storimo?

Odgovor: Da more vas G. sploh prevzeti omenjeno zemljišče v last, mora postati najprej organizirana enota, to je pravna oseba, ki je sposobna nositi pravice in dolžnosti. In samoupravno telo z upravnimi organi, da more delovati. Organizirati se mora po VIII. poglavju novega občinskega zakona. V ta namen se obrnite na sresko načelstvo s prošnjo, da odredi sklicanje krajevnega zbora in izvolitev krajevnega starešine. S pravnomočno izvolitvijo je organizacija končana in vaša vas postane upravna edinica z vsemi pravicami podobčine po VIII. poglavju zakona o občinah. Stvar krajevnega starešine bo sedaj, da izposluje prenos zemljišča na podobčino in izvede zemljejnizni prepis.

Prenos zemljišča bi se mogel — kakor sploh prenos vseh poslov in imovine — izvesti tudi že na prvem krajevnem zboru, ako se občina prenosa ne bo upirala. V nasprotnem primeru pa nastane med občino in podobčino spor, v katerem ne bodo sodila ne sodna ne upravna oblastva, temveč posebno razsodišče, sestavljeno po § 7. zakona o občinah.

Do organizacije v podobčino imate kot bivša občina že po zakonu dano pravico, ki vam je upravna oblast ne more odreči. — Dr. Š.

Iz Županske zveze

Pomožna akcija. (Iz referata g. Kuhariča na seji Županske zveze v Ljubljani.)

Činitelji, ki vodijo in vršijo pomožne akcije, so: država, banovina, deloma tudi občine na osnovi zakonitih predpisov, bodisi nalašč v ta namen sestavljene ali pa z apelom na narod, po drugi strani pa vsa naša dobrodelna javnost po svojih društvih in organizacijah, zlasti pa organizacija Rdečega križa.

V naslednjem par primerov, ki nazorno prikazujejo sodelovanje navedenih činiteljev.

V l. 1926. je bila velika poplavna katastrofa v podonavju. Tu je priskočila na pomoč v glavnem država s proračunskimi sredstvi in izrednimi sredstvi, z materijalom in tehnično pomočjo. Odlično je sodelovala organizacija Rdečega križa, ostale dobrodelne organizacije so ostale neopazne. L. 1928. je skoro po vsej državi povzročila velikansko škodo toča in suša. Osrednja vlada je spričo velikih posledic sprejela zakon o podpori onim, ki jim nedostaja hrane ter je volirala za izvedbo pomožne akcije Din 150.000.000.—

Bivša ljubljanska in mariborska oblast je od tega zneska prejela hrane v vrednosti Din 2.800.000.— (koruzo).

Povodom izvajanja te akcije se je že opazila tendenca za profidajatev za izdano hrano.

Vso pomožno akcijo je vodil Centralni odbor pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje s pomočjo Oblastnih odborov na sedežih posameznih oblasti. Hrana se je delila med prebivalstvo po dvojnih seznamih. V seznamu I so se vpisali samo oni siromašni prebivalci, ki se jim naj podeli hrana kot podpora brez dolžnosti povračila, v seznamu II pa vsem ostalim, o katerih bi se ugotovilo, da so sicer trenutno brez hrane, toda so sicer po svojih imovinskih razmerah v položaju, da v primeru dobre letine lahko to podporo vrnejo. Vsi prejemniki podpor po seznamu II so prejeli podporo kot brezobrestno posojilo, vračljivo v petih zaporednih letnih obrokih.

V ljubljanski in mariborski oblasti se je vsa podpora razdelila kot podpora brez dolžnosti povračila, t. j. po seznamu I izvzemši šmarni srez, ki pa prejete podpore kljub temu ni vrnil, ker je ravno ta srez vsako leto najbolj prizadet po elementarnih nesrečah.

Počenišji od l. 1929. se je pričela opaziti nezaposlenost delavstva. Naraščala je od leta do leta, vendar še ni bilo potrebno posebnih ukrepov za ublažitev iste.

V l. 1931. je prizadela suša velikansko škodo po mnogih pokrajinah naše države. Tudi naša banovina je bila močno prizadeta.

Pomožno akcijo je započela organizacija Rdečega križa, toda se je izkazala za nezadostno. Ko je postajal klic za pomoč iz prizadetih krajev vedno jačji, je osrednja vlada sprejela in predpisala pravilnik o dajanju nujne podpore siromašnemu prebivalstvu, ki trpi na nedostajanju hrane in o izvajanju javnih del na račun te podpore. V tem pravilniku je prvič jasno izraženo načelo, da se mora nakazane podpore odslužiti z javnimi deli, dočim so smeli prejeti podporo brez dolžnosti odslužitve samo stari, bolni in v obče za delo nesposobni ljudje ter deca. Dravska banovina je povodom te akcije iz sredstev države prejela 45 vagonov pšenice in 20 vagonov koruze. Razen tega pa še 480 upuščic za brezplačen in 200 upuščic za polovični prevoz ljudske hrane. Od prejetih 45 vagonov pšenice je banska uprava prvih 20 vagonov zamenjala za 54 vagonov koruze.

Ker se je izkazala pomožna akcija države spričo katastrofalnih posledic suše za nezadostno, je banovina prispevala iz lastnih proračunskih sredstev precejšen znesek za nabavo hrane, nadalje pa je ban organiziral še prostovoljno pomožno akcijo v najširšem pomenu besede. Pod predsedstvom bana se je ustanovil Osrednji pomožni odbor, po vsem podeželju pa krajevni pomožni odbori, ki so zbirali prispevke za prizadete po suši, kakor tudi za podpiranje nezaposlenih, katerih število je postalo to leto že izredno veliko. Ustanovil se je sklad osrednjega pomožnega odbora, kamor so se stekali vsi prispevki in katerega je upravljal izvršilni odsek osrednjega pomožnega odbora. Prispevki so dosegli višino Din 320.000.—. Od tega pa moramo izvzeti avtonomna mesta dravske banovine, ki so po svojih organih izvajala to pomožno akcijo popolnoma samostojno in ki so dosegla prav lepe uspehe.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Razsodbe upravnega sodišča

Upravno sodišče je pod št. A 292/28—9 z dne 12. IX. 1928 na tožbo A in tovarišev, zoper odločbo Oblastnega odbora ljubljanske oblasti z dne 11. aprila 1928, št. 1239, glede občinske doklade na državno trošarino na vino razsodilo tako-le:

Tožbi se ugotovi in izpodbijani upravni akt razveljavi zaradi nezakonitosti.

Razlogi.

Odbor občine B je v seji od 30. X. 1927 sklenil, da se v pokritje občinskih potrebščin za leto 1928. pobirajo tudi 300%one doklade k užjtnini na vino in vinski mošt. Zupanstvo je ta sklep razglasilo in po § 75 občinskega reda za Stajersko vabilo vse volilne upravičence na zborovanje, na katerem bi se sklepalo o predložitvi gori navedenega predloga občinskega odbora oblastnemu odboru v odobritev. K temu zborovanju se ni nihče oglašil, pač pa so A in tovariši že pred dnevom zborovanja in v roku, predvidenem v § 79 občinskega reda vložili pismen ugovor zoper predlagano zvišanje doletdanje 200% doklade na državno trošarino na vino na 300%.

Oblastni odbor ljubljanske oblasti je z odlokom od 11. IV. 1928, št. 1239 dovolil občini B, da sme poleg drugih davščin v pokritje občinskega primanjkljaja pobirati tudi 300% občinsko doklado na državno trošarino od vina, vinskega mošta in peljofa, počenišji z dnem 1. januarja 1928, ter zavrnil pritožbo A, češ da višina doklade ni prekomerna.

Zoper ta odlok so dne 18. V. 1928 v odprtem roku A in tovariši vložili tožbo na upravno sodišče. V tej tožbi navedajo tožitelji, da toženo upravno oblastvo ni pravilno uporabilo zakona, kajti

oblastni odbor je odobril zvišanje doklade šele 11. IV. 1928 in so bili gostilničarji o tem obveščeni šele 8. V. 1928, zbog česar tega zvišanja niso mogli vkalkulirati pri točenju vina od 1. I. 1928 do 8. V. 1928 in bi ga morali torej sami namesto konsumentov trpeti.

Pri presoji tožne točke je upravno sodišče nastopno preudarjalo:

Ni nobenega dvoma, da tvori proračun občinskemu gospodarstvu temelj za celo leto in da je načeloma pobirati občinske doklade za vse občinsko upravno leto. V kolikor oblastni odbor po čl. 93 zakona o oblastni in okrajni samoupravi v zvezi s čl. 30 in 34 uredbe o oblastnih in sreskih samoupravnih proračunih in čl. 308 finančnega zakona za leto 1927/28 odobruje višino od občinskega odbora sklenjenih občinskih doklad na neposredne davke, velja ta odobritev pač za vse proračunsko leto in najsi je oblastni odbor dotično odobritev izdal tudi šele med proračunskim letom. Ker gre za neposredne davke, gotovo ne more biti nikakega pomisleka, da ne bi se doklada tudi za primer odobritve pobirala tudi za čas od pričetka proračunskega leta pa do dne odobritve dotičnih doklad. Neposredni davki in doklade na nje imajo pač namen, da zadenejo neposredno davkoplačevalca in torej ne more biti pomisleka, da se od občinskega odbora sklenjene občinske doklade pobirajo za vse prora-

čunsko leto in najsi se je odobritev izposlovala tudi šele po začetku občinskega upravnega leta. To velja tudi za druge občinske doklade k državnim davščinam in za samostalne občinske davščine, ako naj po volji zakonodajalca ali uredbodajalca te državne ali občinske davščine trpi davkoplačevalc sam.

Povsem drug pa je pravni položaj, ako gre za davščine za potrošnje. Te davščine nimajo namena, da zadenejo davkoplačevalca (n. pr. prodajalca, proizvajalca) nego naj zadenejo potrošnika in mora posrednik, ki davščino plača, imeti možnost regresa proti konsumentom. Pobiranje davščin na potrošnje kakor n. pr. občinskih doklad na državno trošarino in samostalnih občinskih naklad na potrošnje, je torej dopustno šele za čas po sklepanju občinskega odbora o teh davščinah oziroma v primerih, da je potrebna odobritev višjega oblastva, po razglasitvi odobritve. Za dobo med začetkom občinskega proračunskega leta in dnevom razglasitve predpisane odobritve bi se smele take davščine pobirati pač le v iznosu, za katerega ni potreba višje odobritve.

Za slučaj, da je občina sklenila pobiranje odobritvi podvrženih davščin na potrošnje že pred pričetkom novega proračunskega leta, bi se smela pobirati taka davščina tudi v višji izmeri, namreč v doletdanji višini, nikakor pa ne v znesku, ki je večji od doletdanje višine. Ako se je namreč tudi preteklo leto pobirala davščina v izvestni izmeri, je verjetno, da bo tudi za naslednje leto pobiranje odobreno vsaj v isti višini kakor dotlej in more davkoplačevalc s tem zneskom kalkulirati. Ne velja pa to za višjo izmero nego je bila doletdanje in bi torej oblastni odbor smel odobriti zvišane doklade šele za čas od objave odobritve pa do konca upravnega leta, a za dobo od začetka upravnega leta do razglasitve k večjemu doletdanje doklade.

V danem sporu gre nedvomno za davščine na potrošnje, namreč za doklado na državno trošarino na vino, vinski mošt in peljof. Tudi je razvidno iz upravnih spisov, da se je v preteklem letu pobirala 200% doklada na to trošarino. Zaradi teh okolnosti bi se od 1. I. 1928 do dneva obveščitve točilcev o predpisani odobritvi bodisi v uradnem listu, bodisi na način kakor prvotni občinski sklep bodisi z individualno obveščitvijo smela ta občinska doklada pobirati le v višini 200% t. j. v višini doklade, kakršna je za leto 1927. S tem, da se je dovolilo pobiranje 300% doklade že od 1. I. 1928, se je torej zakon kršil, ter je moralo upravno sodišče tožbi ugoditi in izpodbijani upravni akt razveljaviti, v kolikor se je z njim dovolilo pobiranje 300% doklade k državnim trošarini na vino, vinski mošt in peljof že počenišji z dnem 1. I. 1928, in ne šele od dne obveščitve o odobritvi.

Izdajatelj: Županska zveza v Ljubljani; njen predstavnik
Valentin Babnik, št. Vid pri Ljubljani.

Za uredništvo odgovarja: dr. Riko Fux v Ljubljani.
Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (predstavnik O. Mihalek)